

OSLO FOR ALLE

Nummer 1 2019

nfu

Gjelder menneskerettigheter
for alle bare på papir?

Les også om:

TT-kort • Vergemål • Hvor vil du bo • Skolekyss

3 spreke damer diskuterer spørsmål på naturstien – Ane, Ingjerd og Julie

Natursti på Sognsvann

Marion styre de frivillige og gir oppmuntring underveis

Av Truls Thirud, nestleder

Som i 2017 arrangerte NFU Oslo fylkeslag natursti på Sognsvann på seinsommeren i fjor. Denne gangen var det søndag 16. september som ble satt av til arrangementet.

Den kjente Quizmaster Marion Risa laget som vanlig både lette og litt vanskeligere spørsmål til naturstien. Ark med spørsmål ble hengt opp i trærne i området. Deltakerlagene fikk hvert sitt svar-ark og så var det bare å ta runden. Det var hyggelig å treffe både kjente og nye deltakere på naturstien. De nybakte rosinbollene - hjemmebakke samme dag - så ut til å falle i god smak.

Det vanket diplomer og applaus til deltakerne til slutt. Været var fint men da vi skulle dra begynte det å småregne

bittelitt. Med så mange som 30 deltakere ble dette et vellykket og hyggelig arrangement som vi håper å kunne gjenta også i år. Her er stemningsbilder fra naturstien.

Markus og medhjelper ville gjerne bli med på naturstien også

Vergemålspanelet

Vergemål – tvang eller frivillighet

Av Berit Ovesen, styremedlem

Dette var tittelen på NFU Oslo og Akershus sitt medlemsmøte om vergemål 13. desember i fjor.

Det var et stort frammøte og en svært engasjert forsamling med mange vesentlige innspill og viktige historier og opplevelser. Panelet bestod av Berit Vegheim fra Stopp Diskriminering, Guri H. Gabrielsen fra Likestillingsombudet, Eldbjørg Sande, leder for Vergemåls-

avdelingen hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus og Berit Ovesen fra NFU Oslo. Disse holdt hvert sitt innlegg før diskusjonen startet. Møtet ble ledet av den kompetente og engasjerte Karl Haakon Sævold, styreleder i stiftelsen SOR.

Tema som ble belyst var:

- At vergemål skal være en frivillig hjelpeordning.
- At Vergemålsavdelingen skal vektlegge vergehavers reelle vilje.
- At vergehavers reelle vilje skal høres uansett om vergehaver har sam-

tykkekompetanse eller ikke, ifølge tolkningsuttalelse fra lovavdelingen i Justisdepartementet fra mars 2018.

- Vergemålsloven i forhold til menneskerettighetene for funksjonshemmede (CRPD).
- At oppfyllelse av CRPD krever et paradigmeskifte.
- At det er et behov for å endre vergemålsloven

Flere tilhørere fortalte om at vergemål var gitt til faste verger uten vergehavers samtykke og at de ikke var fornøyd med jobben som ble gjort.

En solskinnsdag før ferien min ...

... sommer- avslutning med NFU Oslo på Hovedøya

Av Berit Ovesen, styremedlem

**Jeg sitter ned på berget og ser
ut over havet.**

**En solskinnsdag i ferien min.
I sommer skal jeg surfe, stå på
vannski og bade.**

Ja denne ferien tror jeg blir fin!

Stemningen på sommeravslutningen til NFU Oslo var slik som i sangen til Postgirobygget. Det var sol. Det var deilig og varmt. Det var hav og båttur. Det var vennskap. Det var mat.

Marion hadde laget en natursti med fine spørsmål. Noen spilte kubb. Noen trillet ball. Alle koste seg med god mat. Vi var sammen.

Vi takker værgudene og Ruter for positive bidrag. Vi takker Marion for gode spørsmål og fine bilder som utfordret oss. Det er godt å tenke på den lyse fine dagen når høstmørket senket seg. Da sier vi med deLillos:

*Når du en gang kommer neste
sommer .*

*Skal jeg atter være her og vi skal
synge gamle sanger om igjen ...*

Prosjekt superkontroll!

Av Gry Brandsnes, styremedlem

Prosjekt Superkontroll er et nytt tilbud fra Ullevål sykehus. Dette er et tilbud til personer som er registrert og har vært inne til behandling på nevrohabiliteringen ved sykehuset. Aktuelle deltakere vil motta en forespørsel som sendes til foreldrene. Der vil man få tilbud om å delta på gruppetilbudet som retter seg til ungdom med utviklingshemming og deres foreldre/foresatte. Tilbudet skal gi ungdommene kunnskap om egen funksjonsnedsettelse og redskaper - 'tips' og 'triks', til å kunne håndtere ulike situasjoner i hverdagen og veien videre inn i voksenlivet.

Dette gruppetilbudet ønsker å gi ungdommen en mulighet til å knytte nye kontakter og å møte andre ungdommer i lik situasjon. Det blir tatt opp temaer som er viktig for dem og de får anledning til å dele av sine egne erfaringer med gruppen. Målet er å gi opplevelse av samhold og tro på egen mestring - og at de skal ha «superkontroll» over eget liv!

Gruppetilbudet varer i seks uker, en ettermiddag i uken. Det er plass til 8-10 ungdommer sammen med deres foreldre. Av praktiske hensyn blir det også servert middag hver gang.

Foreldre blir plassert i egen gruppe og ungdommen i egen gruppe, med to veiledere for hver gruppe. Det er lagt opp til et tema per samling og de

Fra venstre; Kristine Stadskleiv, Kristine Juvet, Marianne W. Hesla og Stine Ericson.

temaene som blir tatt opp er tilpasset voksen- og ungdomsgruppa. Begge gruppene snakket om mye av det samme, men tilpasset foreldrerollen og ungdommene selv.

Temaene var satt opp slik;

1. Om utviklingshemning, hva betyr denne diagnosen? Begrensninger og muligheter ved en slik diagnose.
2. Nettverk, venner og fritid.
3. Videregående opplæring og arbeidsrettede tiltak (v/NAV).
4. Om de ulike støtteordninger, seksualitet.
5. Familieliv og foreldrerollen.
6. På vei mot voksenlivet; psykisk helse og litt om veien til førerkort.

Jeg deltok selv på dette kurset, og opplevde det som nyttig. Det var fint å møte andre i liknende situasjon. Det tror jeg ungdommene tenkte også. Det er fint å dele gleder og sorger med andre som kan forstå.

Vi opplevde at vi sammen kunne sette ord om diagnosen og lettere kommunisere med andre om den. Åpenhet er fint.

Det var nyttig å kunne få et tilnærmet helhetsbilde på sentrale støtteordninger. Dette er et stort lerret å bleke, men vi fikk svar på en del spørsmål - og vi fikk kunnskap om hvor vi eventuelt kunne henvende oss.

Jeg har tenkt på i etterkant at et slikt kurs kunne man til fordel hatt også når barnet er lite, da det er for sent å være etterpåkløkk.

Det var en dyktig faglig og veldig imøtekomende gruppe med representanter fra seksjonen på Ullevål som loset oss gjennom disse seks kveldene. De jobber hardt for at dette skal være et varig tilbud for denne målgruppen og det håper jeg de får støtte til! Lykke til videre.

Tilrettelagt transport (TT) for mennesker med forflytningsvansker i Oslo kommune

Av Berit Ovesen, styremedlem

Dersom du er ute av stand til å benytte offentlig transport på egen hånd fordi du har en ned-satt funksjonsevne kan du få TT-kort. Funksjonsnedsettelsen må strekke seg over minst to år. TT-kortet vil gi deg en kvote med fritidsreiser i drosje. På disse turene betaler du en egenandel som er på kr 58 nå, hvis du er voksen. For deg under 18 år er det 29 kroner.

Det er bydelene som tar imot søknaden om TT-kort. Det er viktig å legge ved legeerklæringer når du søker. Det blir lagt stor vekt på legeerklæringer i alle avgjørelser om du kan få TT-kort. Barn kan få TT-kort med fritidsreiser fra de er 6 år. Velferdsetaten er klageinstans i TT-saker. Velferdsetaten arbeider i disse dager med å lage en app som skal gjøre det lettere å søke om TT-kort.

TT-tjenestene er regulert i en TT-forskrift, FOR-2015-08-26-1007. Forskriften finner du her: <https://lovdata.no/dokument/OV/forskrift/2015-08-26-1007>. Forskriften skal oppdateres om ikke lenge. Kom gjerne med innspill til NFU Oslo.

I tillegg til fritidsreiser, kan du få TT-reiser – faste reiser. TT-brukere kan benytte

faste reiser til følgende tjenester, når du har vedtak om dette:

- Spesialbarnehage og eller barnehage for å motta spesialpedagogisk hjelp
- Aktivitetsskole (SFO/AKS)
- Videregående skole
- Voksenopplæring
- Dagtilbud som benyttes som alternativ til arbeid
- Avlastning og støttekontakt.

Det er skoleetaten som har ansvar for transport til ordinær skole (1-10 trinn), og NAV som har ansvar for arbeidsreiser. Velferdsetaten har ansvar for de andre faste reisene.

TT-tjenestene ble konkurranseutsatt fra 2011. De siste årene har SAMRES vært kjørekontoret der man bestiller de faste reisene. Pr 1. juli 2018 ble det et nytt kjørekontor i TT-tjenesten. DRT Solutions AB, som er søsterselskapet til Samres, tok over. Telefonnumre og TT-kort med mer forblir det samme. Det har vært overgangsutfordringer. Blant annet har DRT Solutions ikke hatt oversikt over hvor drosjene er til enhver tid.

Drosjeselskapene som har avtale med Oslo kommune om å kjøre TT er:

- Rødt kort (fritidsreiser): Oslo taxi, Norges taxi og Christiania taxi
- Hvitt kort (spesialbil): Oslo taxi
- DR Solutions (faste reiser): Norges taxi og Oslo taxi (buss).

Sjåførene som kjører TT skal ha førstehjelpskurs og norskkunnskap på et relativt lavt nivå (bestå norsk test 2). De skal ha et ID-kort synlig i bilen. Sjåfører som får klager på seg blir fjernet fra TT-kjøring. Det er viktig at vi alle bruker muligheten til å **klage til Velferdsetaten** hvis tjenesten er dårlig eller hvis sjåførene har behandlet deg respektløst. NFU Oslo har i de tilfeller det er gjentakende problemer tatt kontakt med Velferdsetaten på vegne av medlemmer. Vi kan ikke understreke nok hvor viktig det er å klage. Det er kun gjennom klager vi kan få til forbedringer av tjenesten. E-postadressen for klager er: ttepost@vel.oslo.kommune.no.

Hvis du av sterke helsemessige grunner ikke kan benytte ordinær TT-transport, kan du søke om og få tilrettelegging med en fast sjåførgruppe i Oslo taxi. Dette kan være hvis du mangler eller har problemer med verbalspråk, at du har atferdsutfordringer, at du ikke tåler at ting er uforutsigbart eller at helsetilstanden din blir verre med uforutsigbarhet. Det står mer om dette i Forskriften.

TT-kort kan være med på å gi deg mer frihet.

Introduksjonskurs for pårørende med Pårørendesenteret i Oslo

Av Truls Thirud, nestleder

Fylkeslaget har i år bidratt to ganger på 3-timers introduksjonskurs for pårørende sammen med Pårørendesenteret i Oslo. Pårørendesenteret i Oslo er et tilbud til pårørende til mennesker som får omfattende tjenester av det offentlige hjelpeapparatet. Det kan være mennesker som har problemer med rusmidler, som er psykisk syke, eller som har en utviklingshemming.

Kursene har tre kursholdere. Først informerer leder ved Pårørendesenteret – Inger Hagen – om tilbudet Pårørendesenteret har. Det kan du lese mer om på internett, på adressen <http://pjosenteret.no/> Deretter forteller Oddvar Faltin fra Pasient- og brukerombudet i Oslo og Akershus (heretter kalt Ombudet) om lovverket og hvilke rettigheter man

har som pårørende. Ombudet er på Facebook – ta gjerne kontakt med dem der hvis du tror de kan hjelpe deg. Visste du for eksempel at loven har regler for hvem som er din nærmeste pårørende? Det er faktisk du selv som bestemmer hvem som er din nærmeste pårørende når du blir spurt om dette av noen fra hjelpeapparatet.

Til slutt har jeg fortalt litt om mine erfaringer med å klage på kvaliteten på tjenestene min voksne datter med utviklingshemming mottar i sin bolig. Lovverket har regler for å klage – og det

viktigste er først å klage til den nærmeste som har ansvar for kvalitetssvikten man kan oppleve. I en omsorgsbolig er dette bolederen. Hvis klagen ikke hjelper, kan du så klage til bydel og til fylkesmannen. Det er viktig å klage for å få til forandringer. Men måten du klager på kan avgjøre om ting blir bedre. Hvis du vil at noen skal forandre seg så hjelper det sjelden å skjelle dem ut. Uansett hvor sint du er. Det er ingen som orker å høre på noen som skjeller dem ut. Det gjør ikke jeg heller. Dette er en av tingene jeg har lært etter mange møter med ledere og politikere i min bydel.

Anne Lise Kristensen, Pasient- og Brukerombud i Oslo og Akershus, sammen med Oddvar Faltin også fra Pasient- og Brukerombudet i Oslo og Akershus.

Kampen økologiske bondegård

Sommeren begynte tidlig i fjor og vårens tur til Kampens økologiske bondegård ble varm. 22 store og små fant likevel veien til en bortgjemt perle på Kampen i begynnelsen av juni. Tenkt at jeg har bodd i Oslo i 35 år og visste ikke at denne finnes!

Menneskerettigheter for alle funksjonshemmede krever et paradigmeskifte

Av Berit Ovesen, styremedlem

Menneskerettigheter var noe Norge stemte for i FN i 1948. Alle i Norge har hatt rettighetene som står i Verdenserklæringen om menneskerettigheter siden da. Det betyr at alle mennesker er født frie og med samme menneskeverd og menneskerettigheter.

I 2006 vedtok FN en egen konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD). Funksjonshemmede er den største minoriteten i verden. Rundt 15 prosent av verdens befolkning har en funksjonsnedsettelse. FN ville være helt sikker på at funksjonshemmede skulle få innfridd menneskerettighetene sine som alle andre. Norge brukte lang tid på å godkjenne (ratifisere) denne konvensjonen. Det ble gjort i 2013, og det betyr at den norske stat er forpliktet til å følge det som står i konvensjonen fra år 2013. Her kan du finne dette viktige dokumentet: <https://www.fn.no/Om-FN/Avtaler/Menneskerettigheter/Konvensjon-om-rettighetene-til-personer-med-nedsatt-funksjonsevne>

Noe av det viktigst som står i konvensjonen er at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal

ha sin individuelle selvstendighet og uavhengighet, med blant annet frihet til å treffe sine egne valg. Det betyr at de som leverer omsorgs- og helsetjenester må tenke helt annerledes. Det samme gjelder verger og muligens pårørende. Andre har i mange tilfeller tatt beslutninger for mennesker med utviklingshemming. De skal nå selv ta beslutninger. Dette vil kreve en helt annen tilnærming. Prinsippene fra CRPD er i en konvensjon:

- Respekt for menneskers iboende verdighet, individuelle selvstendighet med rett til å treffe egne valg, og uavhengighet.
- Ikke-diskriminering.
- Fullgod og effektiv deltakelse og inkludering i samfunnet.
- Respekt for forskjeller og aksept av mennesker med nedsatt funksjonsevne som en del av det menneskelige mangfold og av menneskeheten.
- Like muligheter.
- Tilgjengelighet.
- Likestilling mellom menn og kvinner.
- Respekt for utviklingsmulighetene til barn med nedsatt funksjonsevne og respekt for deres rett til å bevare sin identitet.

Det er egne bestemmelser (Artikler) om blant annet:

- Likhet og ikke-diskriminering

- Bevisstgjøring
- Tilgjengelighet
- Retten til liv
- Likhet for loven
- Tilgang til rettssystemet
- Frihet og personlig sikkerhet
- Frihet fra tortur eller grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff
- Frihet fra utnyttning, vold og misbruk
- Vern om personlig integritet
- Statsborgerskap og bevegelsesfrihet
- Retten til et selvstendig liv og til å være en del av samfunnet
- Personlig mobilitet
- Ytringsfrihet og meningsfrihet, og tilgang til informasjon
- Respekt for privatlivet Respekt for hjemmet og familien
- Utdanning
- Helse
- Habilitering og rehabilitering
- Arbeid og sysselsetting
- Tilfredsstillende levestandard og sosial beskyttelse
- Deltakelse i kulturliv, fritidsaktiviteter, fornøyelser og idrett.

Praksis ute i kommuner og fylkeskommuner er ikke alltid i tråd med CRPD. Det er et gap mellom det Norge har forpliktet seg til, og det som skjer i det virkelige liv. Riksrevisjonen har kommet med en rapport om vergemålsordningen som peker på at selvbestemmelse ikke er sikret med

dagens praksis. En doktorgradsavhandling skrevet av Kjersti Skarstad konkluderer med at vi i dag er veldig langt unna at utviklingshemmede får sine grunnleggende rettigheter oppfylt.

Det er utfordringer med lover, vedtekter, rundskriv og andre bestemmelser. Og en stor utfordring ligger i hvordan lovene praktiseres. Den andre store utfordringen ligger i manglende kunnskap og holdninger hos de som møter mennesker med utviklingshemming. Mange av disse menneskene skal sørge for at utvi-

klingshemmede får rettighetene sine oppfylt i hverdagen.

I følge konvensjonen skal mennesker få velge hvor de skal bo. Likevel opplever mange mennesker med utviklingshemming at de blir flyttet mot sin vilje. Utviklingshemmede blir nektet adgang til arrangementer og idrettsanlegg. De får ikke delta på aktiviteter fordi det er for få personale tilgjengelig. Utviklingshemmede opplever å tilbringe store deler av sommeren inne. De opplever bruk av tvang og makt utført på en ukynlig og skadelig måte. Utviklingshem-

mede får ikke innflytelse på hvem som skal være deres verger. De får verger som de ikke kan kommunisere med. Selvbestemmelsen blir fjernet ved en legeerklæring om manglende samtykkekompetanse. Legeerklæringer kan man ikke klage på.

Alt er ikke svart. Vi har fått en konvensjon. Norge har som nasjon forpliktet seg til å følge den. Vi må fortsette å peke på praksis og lover som er i strid med konvensjonen helt til mennesker som har utviklingshemming har menneskerettigheter i praksis på lik linje med alle andre.

Hvor vil du bo? FN-konvensjon og norsk lov

Av Berit Ovesen, styremedlem og
Truls Thirud, nestleder

Norge ratifiserte, det vil si godkjente, FN sin konvensjon om menneskerettigheter for funksjonshemmede i 2013. Der står det at funksjonshemmede skal kunne velge hvor og med hvem de vil bo. Funksjonshemmede må ikke bo i en bestemt boform. Funksjonshemmede har også rett til en tilfredsstillende levestandard med bolig.

Artikkel 19 Retten til et selvstendig liv og til å være en del av samfunnet

Konvensjonspartene erkjenner at alle mennesker med nedsatt funksjonsevne har samme rett som andre til å leve i samfunnet, med de samme valgmuligheter, og skal treffe effektive og hensiktsmessige tiltak for å legge til rette for at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal kunne gjøre full bruk av denne rettighet, og bli fullt inkludert og delta i samfunnet, blant annet ved å sikre:

- a) at mennesker med nedsatt funksjonsevne har anledning til å velge bosted, og hvor og med hvem de skal bo, på lik linje med andre, og ikke må bo i en bestemt boform.

Artikkel 28 Tilfredsstillende levestandard og sosial beskyttelse

1. Partene erkjenner at mennesker med nedsatt funksjonsevne har rett til en tilfredsstillende levestandard for seg selv og sin familie, herunder tilfredsstillende mat, klær og bolig, samt til stadig bedring av sine leveforhold, og skal treffe hensiktsmessige tiltak for å trygge og fremme virkeliggjøringen av denne rettighet, uten diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne.

Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet, ref sosialtjenestelovens § 15. Dette betyr at ansvaret for bolig til mennesker med utviklingshemming er utydelig. De som bodde på institusjoner når HVPU-reformen ble gjennomført fikk boliger. Alle som er født senere eller som bodde hos sine foreldre på det tidspunktet har vært avhengig av i hvor stor grad kommunene har tatt dette ansvaret. Det er et kjent faktum at det er for få boliger for mennesker med utviklingshemming, spesielt i de større byene.

Hvordan bo?

- **Bo i foreldrehjemmet.** To tredjedeler av alle mennesker med utviklingshemming (11.000-12.000) bodde ved iverksettelse av HVPU reformen i 1987 i foreldrehjemmet. Det er grunn til å tro at andelen

ikke er blitt mindre. Vi kjenner imidlertid ikke tallene.

- **Selveid bolig eller leilighet.** Det er mulig å kjøpe bolig. For å få til det må noen trå til med penger. Trygden til mennesker med utviklingshemming er verken høy nok til å bygge opp egenkapital eller å betjene et lån.
- **Selveid som på Tangerudbakken.** Det er bygd boliger etter modell fra Tangerudbakken. Der er det selveide leiligheter, fellesareal og base for omsorgstjenestene. Disse prosjektene er finansiert med Husbanklån, et tilskudd fra kommunen og eventuelt egenkapital. I Oslo er det Velferdsetaten som styrer disse prosjektene. Velferdsetaten holder informasjonsmøter for pårørende som ønsker at dere barn skal ha egen eid bolig, enten i en bydel som inviterer foreldre med funksjonshemmede barn/ungdom eller hos Velferdsetaten. Det siste informasjonsmøte var et åpent møte i Velferdsetaten lokaler i 2017. Det ble også informerte om ordninger for Ups&Downs i 2017 og for alle rådene to ganger i 2018. Staten vil fra 2020 overføre tidligere øremerkede tilskuddsmidler som et umerket rammetilskudd. Konsekvensen for Oslo blir at tilskuddets størrelse

blir redusert. I tillegg har prisnivået i Oslo økt betraktelig, noe som skaper ytterligere utfordringer ift å gjennomføre slike prosjekter.

- **Kommunal bolig.** Kommunen eier både selvstendige leiligheter og samlokaliserte leiligheter med tilknyttet kommunal omsorg. Leien på disse boligene har variert. Siste utspill fra kommunen er at det skal betales gjengs leie/ markedsleie.

Uførereformen i 2015 har ført til at de som mottar ytelsen «Ung ufør» har en inntekt før skatt som gjør at man ikke lenger kan få statlig bostøtte. Dette påvirker den økonomiske situasjonen for alle som har søkt om statlig bostøtte etter 1. januar 2015. Dette har skjedd selv om inntekten etter skatt er uendret. Fylkeslaget jobber for at politikerne i Oslo skal endre dette, slik at man som voksen med ytelse Ung Ufør kan bo trygt uten å måtte bruke mesteparten av inntekten på å betale husleie til kommunen. Vi oppfordrer medlemmer som rammes av «Gjengs leie» i kommunale boliger om å ta kontakt med NFU Oslo ved Truls Thirud, e-post truls@thirud.cc, tlf 932 48 304.

Sommerleiren 2019

Hver sommer har NFU leir for sine medlemmer. Leiren skal være på Hove leirsenter – på Tromøya – utenfor Arendal.

Leiruken starter lørdag 20. juli og avslutter lørdag 27. juli. Her kan du treffe gamle og nye venner og være med på spennende aktiviteter og kurs.

På Hove leirsenter er du i vakre omgivelser med herlig turterreng og nydelige strender. Husene vi leier for leiruken har rom med 3 eller 4 senger, og bad tilrettelagt for rullestol. Utenfor er store grøntområder perfekt for ballspill, eller andre aktiviteter du kan tenke deg.

Samlingshuset «Flimra» er et viktig sted under leiruken. Her treffes deltakerne til diskotek, oppvisning, selskapsleker og leirmøter.

Mange kommer tilbake

Mange melder seg på år etter år. Enkelte forteller om gode leiropplevelser videre til sine kjente. På den

måten melder også nye deltakere seg på leiren.

Først til mølla

Det er begrenset plass på leiren, derfor er det viktig å melde seg på tidlig. De som melder seg på først får være med. Er du sen med påmeldingen, kan du risikere at det er fullt.

Du må være medlem av NFU for å delta på leiren. Dersom du ikke er medlem allerede, må du melde deg inn. Påmeldingsskjema for leiren 2019 vil du også finne i medlemsbladet Samfunn for alle nr. 1/19. Bladet sendes ut til medlemmer og abonnenter i midten av februar.

Leiren koster kr. 4.900,-. Ledsager betaler samme pris. Dette dekker alle oppholdsutgifter, kurs og sosiale aktiviteter.

Du kan melde deg på leiren på NFU sine hjemmesider: <http://www.nfunorge.org/Dette-gjor-vi/Organisasjons--og-ferieleir/pamelding-2019/>

Skoleskyss – fungerer det?

Av: Ane Børrud, NFU Oslo sin representant Utdanningsetatens brukerråd for elevtransport

Vi i NFU Oslo gjør vårt beste for å få skoleskyssordningen for grunnskolen til å fungere.

Jeg skal være den første til å innrømme min partiskhet: Innimellom hater jeg Oslo Taxi. Med en datter som nå går i 8. klasse, har jeg kjempet mot vindmøllene i taxiselskapet i årevis. Etter tre år har vi endelig fått på plass en fast sjåfør. Som kommer 20 minutter for sent. Hver-eneste-dag.

Anbudsprosessen

Men alt er ikke Oslo Taxi sin feil. Da Utdanningsetaten sendte ut elevtransporten på tilbud i 2017, så «glemte» de å sende utkastet til brukerorganisasjonene. Oslo Taxi følger kravspesifikasjonen. Det kan ingen laste dem for. Men vi kan laste byråkratene for å lage en avtale som blant annet innebærer at fast sjåfør til skolen har du bare krav på hvis du har samkjøring med andre barn. Det hjelper ikke at vi foreldre roper: Barnet mitt kan ikke kjøre med en ny og fremmed taxisjåfør til skolen hver dag! Legen kan skrive så mange legeattester hun vil. Det hjelper ikke. Det eneste som hjelper er å ha samkjøring. For det står klart i avtalen: Det skal benyttes faste sjåførere ved oppsamlingstransport. Uansett om du trenger det eller ikke.

Det er ikke behovet som avgjør, det er antall elever i bilen.

Det står også i kravspesifikasjonen at ingen elever skal ha lengre reisevei enn en time hver vei. Og det skjer jo. At reisen tar lengre tid enn en time. Hvis barnet ditt kjører taxi med andre elever og har fast sjåfør, og turen tar lengre tid, er det ikke noe problem å få kjøre alene. Men: sorry ass. Da mister du sannsynligvis fast sjåfør også.

Venner i bystyret 1: Brukerråd

I fjor var det stort fokus på synshemmede Petter som ikke fikk lov å ha med seg venner hjem i taxien etter skolen. Saken skulle opp i bystyret, og vi heiv oss rundt. Jeg ringte til politisk rådgiver for Oslo KrFs bystyregruppe, Eilev Hegstad. Både han og bystyrerepresentant Erik Lunde har vært gode støttespillere for oss. Beskjeden var klar: Dere MÅ få på plass et brukerutvalg for skoleskyssordningen i Oslo! Og jammen greide de det! Bystyret vedtok følgende 31. januar i fjor:

1. Bystyret ber byrådet sikre at skoleelever ved alle trinn i Osloskolen med rett til skoleskyss i lengre perioder og som kjører alene, gis anledning til å ha med andre skoleelever på hjemreisen dersom det er plass i bilen. Ny praksis skal gjelde senest 2. mars 2018.
2. Brukerorganisasjonene, slik som Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) og Samarbeids-

forumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO), involveres i prosessen med utarbeidelse av anbudsdokument på skoleskyssordningen ved utlysning av nytt tilbud.

3. Det opprettes et brukerråd for skoleskyssordningen.

Hurra!

Jeg meldte meg sporenstreks til å være NFU Oslo sin representant.

Vi vil ha oversikt

Før høstens møte i brukerrådet sendte jeg ut en mail til alle medlemmene i NFU Oslo, og ba om tilbakemeldinger på hvordan ordningen fungerer for dem som har barn i grunnskolen. Jeg fikk følgende tilbakemeldinger:

- En familie fikk feil barn hjem
- Taxi hentet elev etter skolestart
- 1,5 time hver vei i kjøretid
- Ingen av dem som ga tilbakemelding hadde fast sjåfør begge veier, selv med samkjøring.
- Flere sjåførere har spurt ved henting om de bare kan slippe av elevene ved ankomst. (kommentar fra mor: Har de ikke lest instruksjonen? De MÅ tas imot av noen på skolen!!!)

På møtet kunne Utdanningsetaten meddele at de ikke hadde fått tilbakemeldinger fra Oslo Taxi om

unormale hendelser i forbindelse oppstart av nytt skoleår.

Jeg skal være den første til å innrømme: De tilbakemeldingene jeg fikk er ikke mange nok i antall til å slå fast at ordningen ikke fungerer. Det kan jo hende det fungerer fint for 99 prosent. Det er vanskelig å vite.

Derfor fikk NFU Oslo med seg brukerrådet på følgende vedtak:

Brukerrådet for elevtransport ber Oslo Taxi om å få en oversikt over:

- Hvor mange turer med elevtransport Oslo Taxi har per uke.
- Hvor mange av disse turene er turer med samkjøring.
- Hvor mange av turene med samkjøring har fast sjåfør
 - o En vei
 - o Begge veier
- Og hvor mange samkjøringer har en estimert reisetid over en time en vei.
- Hvor mange av elevene som har enkeltransport har fast sjåfør
- Hvor mange av elevene som har enkeltransport har meldt inn behov for fast sjåfør, men ikke fått det?

Tallene skal legges fram for brukerrådet på neste møte

Likevel har jeg en nagende tvil. Hvordan registrerer Oslo Taxi avvik? Hva slags rapporteringssystem har taxisjåførene? Hvis Oslo Taxi ikke har

fått med seg at en familie fikk hjem feil barn – hvordan skal vi kunne stole på tallene som blir lagt fram?

Venner i bystyret 2: Spørreundersøkelse

Moren til Petter, den synshemmede gutten, sitter også i brukerrådet sammen med meg. Vi tok en kaffe etter forrige møte, og snakket om: Hva skal vi gjøre? Hvordan skal vi klare å få fakta på bordet? Ideen om en spørreundersøkelse meldte seg.

Moren til Petter hadde hatt kontakt med politisk rådgiver i Oslo Høyres bystyregruppe, Rune Dahl, i forbindelse med saken til sønnen. Hun sendte meg en mail-adressen til Dahl, og oppfordret meg til å sende noen linjer. Som sagt så gjort. Og det ble ikke så få linjer heller. Nå man er engasjert – eller sint - alt ettersom, flyter ordene. Og hva skjer? Herr Dahl tar ballen, og får med seg sitt parti, Venstre, FrP og KrF. Deres forslag om at en brukerundersøkelse skulle gjennomføres i løpet av 2018 fikk ikke flertall, men et lignende forslag fra Arbeiderpartiet, Miljøpartiet de Grønne og SV fikk alles tilslutning. Dermed vedtok bystyret følgende 14. november:

1. Byrådet bes sikre at brukere av ordningen med skoleskyss kan melde inn avvik.
2. Bystyret ber byrådet gjennomføre en brukerundersøkelse for

ordningen med skoleskyss i løpet av våren 2019.

Hurra!

Så på neste møtet i brukerutvalget i månedsskiftet februar/mars, forventer jeg at vi kommer til å bli involvert i prosessen med å lage spørsmål til dere som har barn som kjører taxi til skolen.

Epilog

I går sendte jeg nok en mail der jeg gjentok kravet jeg hadde sendt i desember, om at hentetiden til datteren min skulle oppdateres til den korrekte hentetiden, 08:15. I desember var dette veldig vanskelig. Ifølge deres beregninger skulle taxien være hos oss 07:55. Selv om det har ikke skjedd en eneste gang. Taxien kommer 08:15. Oslo Taxi endrer nå hentepunkte Halleluja!

Så da kan vi sove 20 minutter lengre om morgningen. Eller i det minste slippe å sitte klare i 20 minutter mens vi venter på taxien. At jeg kommer 40 minutter senere på jobben enn jeg burde, det får jeg bare la ligge. Det får vel være måte på å være kravstor. Tenk å mene at vi som har utviklingshemmede barn skal klare å jobbe fulltid. Nei, den kampen får jeg ta i et senere liv.

Alle bekker små

Av: Lisen J. Mohr og Kristian Kristoffersen

Det er mulig å påvirke politiske beslutninger, blant annet gjennom å sitte som brukerrepresentant i ulike råd. I de siste årene har fylkeslaget vært opptatt av å styrke arbeidet ute i bydelene. Vår forrige leder, Ane Børrud, jobbet iherdig for å nominere representanter fra NFU Oslo og dermed SAFO Oslo (Samarbeidsorganet for funksjonshemmedes organisasjoner) til rådene i bydelene for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

I denne perioden (følger kommunevalgene) har vi representanter i flere av bydelene, samt i det sentrale rådet. «Oslo for alle» har spurt to av representantene om å fortelle eksempler på hvordan man ved litt forberedelse kan få inn endringer i budsjett og politiske dokumenter. Endringer i formuleringer kan virke smått, men det er viktige styringsverktøy for de som planlegger

tjenester i bydelene. Det går mot nytt valg i år og NFU Oslo ønsker oss representanter i alle bydelene.

Lisen J. Mohr, SAFOs representant i bydel Frogner

Jeg har vært medlem av Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne i Frogner bydel siden 2016. Jeg representerer jo SAFO, men slik jeg har forstått var det første gang, eller svært lenge siden, noen i rådet representerte mennesker med en utviklingshemning. Jeg brukte noe taletid det første året på begrepsbruk og hvem vi snakker om. Rådet het Råd for funksjonshemmede, men jeg innførte dagens navn Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne, som det heter i offentlige dokumenter. Vi har en svært dyktig sekretær fra bydelen som deler mitt syn på at begrep og ordbruk er viktig også i våre saker.

Særlig blant politikere var det usikkerhet på hvem vi snakket om: Er det hjelpetrengende, handicappede, tilbakestående osv. I diskusjoner opplevde jeg også at noen (politikere) like gjerne begynte å snakke om behovene til eldre – da de mente at det var det samme som behovene til personer med nedsatt funksjonsevne. Jeg gjorde dem oppmerksom på at de har et

eget råd og jeg vil ikke bruke tid på eldre i vårt råd. På den annen side får vi fremdeles tilsynsrapportene fra sykehjemmene på vår saksliste! Det er mye snakk om universell utforming; for personer med bevegelseshemning kan denne bydelen være en utfordring med restauranter og butikker som brer seg utover fortauene. Parkering for biler med HC tillatelse er også en tilbakevendende sak i forbindelse med at parkeringsplasser må vike plass for sykkelveier. Ved enhver passende mulighet nevner jeg personer med utviklingshemning. Det jeg kanskje er mest fornøyd med var da vi fikk NOU På lik linje til høring. Det var 10 minutter igjen av møtet da den kom opp. Jeg hadde forberedt meg og hadde klart et notat på viktige punkter i NOU På lik linje. De andre hadde knapt sett på den – så jeg fikk skrevet inn alt jeg mente var viktig.

På siste møte før jul får vi hvert år budsjett og budsjettplanen for neste år og noen år fremover. Flere av medlemmene av rådet, vi som representerer SAFO og FFO, har hvert år etterlyst mer informasjon eller synliggjøring av vår gruppe. Om de ikke er glemt er de i alle fall godt gjemt. Til min store overraskelse

Lisen og Kristian. Fotograf: Gunn Pedersen, Frambu

står det nå et eget avsnitt på 14 linjer i Bydelsdirektørens forslag til Budsjett 2019 og økonomiplan 2019-2026 som heter Tjenester til mennesker med utviklingshemning. Konklusjonen på det lille avsnittet er at tjenestetilbudet til mennesker med utviklingshemning i bydelen er noe begrenset! Leder av bydelsutvalget har meldt seg til første møte i år og jeg ser frem til å diskutere dette med ham og hvordan vi kan forbedre tilbudene.

Kristian Kristoffersen, SAFOs vararepresentant i bydel Grorud.

Jeg er vararepresentant til rådet i bydel Grorud, og deltok på to møter i løpet av 2018. Den viktigste saken som var oppe på begge møtene var bydels handlingsplan for personer med nedsatt funksjonsevne. På begge møtene var saken sendt til orientering, og så vidt jeg kan forstå hadde rådet i liten grad deltatt i utforming av planen. På møte nummer to foreslo jeg en

del endringer og tillegg. Et av dem var at handlingsplanen, på samme måte som den sentrale planen, skulle forankres i FNs konvensjon om rettigheter for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Et annet forslag til endring var til hovedavsnittet Kultur, der det blant annet står at bydelen skal tilby møteplasser og aktiviteter for mennesker med utviklingshemning. Dette vil være bra for noen, men samtidig vil tiltaket virke segregerende for denne gruppa, ved at det fort blir at de holdes atskilt fra resten av befolkningen.

Med tanke på at det vil kunne ha motsatt virkning dersom bydelen samarbeider med lokale frivillige organisasjoner som tar sikte på integrering av personer med funksjonsnedsettelse i ordinære tilbud, foreslo jeg følgende tilleggspunkt: «Bydel Grorud skal legge til rette for at mennesker med funksjonsnedsettelse blir en del av ordinære

møteplasser og får lik/bedre tilgang til det ordinære kulturtilbudet».

Da saken enda en gang kom opp var jeg ikke innkalt, men kunne notere at begge disse forslagene, og noen til, var tatt inn i planen. I fortsettelsen bør rådet ha som en viktig oppgave å følge med på om bydelen følger opp planen.

Velkommen til årsmøte i NFU Oslo Fylkeslag!

Årsmøtet avholdes 20. mars 2019 kl. 17.00. Nærmere informasjon om møtested kommer. På årsmøtet blir det valg av nye styremedlemmer.

BUL søker nye medlemmer!

Anders Moholt, vara i styret i NFU Oslo, er ivrig BUL-entusiast og vil gjerne ha med flere på trening! BVT-gruppa har eksistert sidan 1981, og er ei aktivitetsgruppe for personer med utviklingshemningar. Gruppa har i dag ca. 25 medlemmer, som trenar handball og fotball faste dagar i veka.

Gruppa har stort fokus på trivsel og glede, og det sosiale miljøet er ein svært viktig del av dei faste møta. Treningane med BVT gir eit glimrande utgangspunkt både til å halde seg i god fysisk form og få nye vener.

Gjennom året deltek gruppa på stemne rundt i heile landet, blant anna på den populære landsturneringa i handball og fotball. IL i BUL har i ei årrekke vore arrangør av friidrettsstemne på Bislett og langrennsrenn for personer med utviklingshemningar. Dette er svært populære arrangement, der utøvarar frå heile Europa møtast. Her

konkurrerer dei i vinteridrett (alpint og langrenn) og friidrett om sommaren.

Ved hjelp av stor dugnadinnsats på velkjende idrettsarrangement, får gruppa inn midlar som gjer at dei kan delta på arrangement, stemne og anna moro. Dugadar kan til dømes bestå av å servere mat og drikke til takksame mosjonistar og

toppidrettsfolk på Oslo Maraton, Sentrumsløpet og Bislett Games.

BVT ønskjer nye medlemmer hjarteleg velkomne til morosam idrett, nye venskap og opplevelsesrike turar!

For meir info, ta kontakt med gruppeleiar Kjetil Myklebust; kjetilmy@gmail.com

